



Handläggare: Anders Fall  
Tfn: 508 25 608

TJÄNSTEUTLÅTANDE SOCIALTJÄNSTNÄMNDEN  
2005-10-12 2005-11-22

Dnr 440-644/2005

Till  
Socialtjänstnämnden

## **Anmälan av utvärdering och rapport om det skyddade boendet Krutons verksamhet**

2 bilagor

### **Förslag till beslut**

1. Godkänna anmälan av utvärderingen och rapporten.

Dag Helin

Eva Sandberg

### **Sammanfattning**

HVB barn och ungdoms Stöd- och rådgivningscenter för flickor som utsatts eller riskerar att utsättas för våld, beviljades stöd från länsstyrelsen för år 2005. I samband med detta begärde länsstyrelsen att en extern utvärdering av enhetens skyddade boende Kruton skulle genomföras. Detta har gjorts av avdelningen för samhällsvetenskaplig genusforskning vid Uppsala universitet.

Förutom den externa utvärderingen har personalen vid Kruton i samband med genomförd forskningscirkel vid Forsknings- och utvecklingsenheten (FoU) sammanställt en rapport "Jag behövde skyddas från min familj" om verksamheten vid det skyddade boendet.

Utvärderingen och rapporten ger starkt stöd för att verksamheten behövs och att det finns en stor utvecklingspotential i den. Förvaltningen ställer sig bakom de råd inför framtiden som avslutar den externa utvärderingen, liksom de slutsatser som personalen formulerat i sin rapport.

### **Bakgrund**

Länsstyrelsen i Stockholms län beviljade i december 2004 medel till det stöd- och rådgivningscenter, som HVB barn och ungdom startat i nära anslutning till institutionen Krutons skyddade boende. Beslutet motiverades med följande formulering. "Efter granskning och bedömning av projektansökan beslutade

länsstyrelsen att bevilja 0.4 mkr, som stöd till genomförande av projektets följande delar/mål: extern oberoende utvärdering av Krutons verksamhet samt dokumentation av och fortsatt etablering av stöd- och rådgivningscentret”.

Avdelningen för samhällsvetenskaplig genusforskning vid Uppsala universitet åtog sig på uppdrag från socialtjänstförvaltningen att utvärdera verksamheten vid det skyddade boendet Kruton. Åsa Elden fil.dr och Anna Jutterdal fil.mag har varit huvudansvariga för utvärderingen genomförande.

Den grundsyn som präglat utvärderingen är att hedersrelaterat våld, liksom mäns våld mot kvinnor utövat i andra kulturella sammanhang, måste förstås utifrån en könsmaktsförståelse. En förståelse som numera är den svenska regeringens officiella ståndpunkt och är inskriven i FNs och EUs dokument som rör mäns våld mot kvinnor. Enligt denna förståelse av mäns våld mot kvinnor, hänger våldet samman med den diskriminering och de kränkningar kvinnor dagligen utsätts för på alla samhällets arenor; på jobbet, i familjen, på krogen, på gatan. Våldet kan inte förklaras utifrån olika former av avvikelser, utan är på flera sätt en normalitet i det svenska samhället och i de olika kulturella majoritets- och minoritetsgrupper som finns här. Till skillnad från avvikelsetänkandet synliggör en könsmaktsförståelse män som aktörer i våldsanvändning – och kvinnor och barn som våldsutsatta. I utvärderingen talas konsekvent om *mäns* våld mot kvinnor och inte, ”våld i nära relationer” eller ”kvinnovåld”.

I utvärderingen har fokus lagts på vilken *målgrupp* Kruton har i sitt arbete och den *våldsförståelse* som präglar verksamheten. Studien har genomförts utifrån tre olika aktörers position: 1) de handläggare inom socialtjänsten som placerar unga kvinnor på Kruton; 2) de anställda på Kruton; 3) de unga kvinnor som placerats på Kruton.

Det material som ligger till grund för utvärderingen är genomförda intervjuer med några av de anställda på Kruton samt en enkät som gått ut till samtliga anställda. Tre handläggare som placerat våldsutsatta unga kvinnor på Kruton har intervjuats. Frågorna berörde hur de intervjuade samt de som lämnat enkätsvar ser på Krutons verksamhet, målgruppen och våldsförståelse.

Utvärderingen består också av sju intervjuer med chefer, handläggare och utvecklingsledare som arbetar inom socialtjänsten i Stockholms län. Utvärderarna har även analyserat de intervjuer som systematiskt genomförts av personalen med de placerade unga kvinnorna, i samband med att dessa har skrivits ut från institutionen.

### Utvärderarnas viktigaste slutsatser i sammanfattning

Kruton har i sin verksamhet valt att tydligt och konsekvent sätta fokus på de unga kvinnor som är placerade hos dem. Det innebär att man inte alls arbetar med den unga kvinnans familj, utan enbart med kvinnan. Det innebär också att man i utgångsläget tror på kvinnornas berättelser och att man anser sig företräda hennes intressen gentemot andra aktörer.

De olika aktörerna omkring de unga kvinnorna tycks eniga om att det praktiska arbetet på Kruton i stort sett fungerar mycket bra. De unga kvinnorna själva är också överlag mycket nöjda med verksamheten, och lovordar det stöd och den hjälp de fått av såväl praktisk som mental/”självförtroendeuppbyggande” karaktär. När kritik mot Kruton framkommer från kvinnorna, handlar det främst om att de efterlyser en större variation i institutionens praktiska verksamhet, något som också personalen skulle se som önskvärt.

Även handläggarna lovordar Krutons verksamhet och menar att det löpande samarbetet fungerar mycket bra. Personalen är lätt att få tag på och är behjälplig i utredningar rörande de unga kvinnorna. Handläggarna menar också att Krutons samtalsmetoder, ”livslinjer och nätverkskartor” tycks vara till stor hjälp för de unga kvinnorna.

Det största hindret som utvärderarna liksom anställda vid institutionen och handläggare ser för ett konstruktivt samarbete, är krocken mellan Krutons fokus på den unga kvinnan och handläggarnas ”helhetsperspektiv”. Utifrån olika utgångspunkter för respektive aktörsgrupp blir denna krock ett problem i arbetet.

Utvärderarna är, mycket positiva till att Kruton konsekvent sätter fokus på de unga kvinnorna. Att de unga kvinnorna själva upplever att de blir trodda och tas på allvar är ett gott betyg på att man lyckats i sina ambitioner. Att den våldsutsatta kvinnan står i verksamhetens fokus är en förutsättning för att kunna bedriva ett bra arbete.

Sammanfattningsvis visar utvärderingen att den verksamhet som bedrivs på Kruton har stor betydelse för våldsutsatta unga kvinnor. Det konsekventa fokus som sätts på kvinnornas situation, är en nyckel till att verksamheten fungerar så bra.

Utvärderingen avslutas med följande råd inför framtiden, råd som främst gäller Krutons verksamhet men även berör socialtjänstens handläggare:

- Utveckla variationen i den praktiska verksamheten.
- Fortsätt utveckla samtalsmetoderna ”livslinjer” och ”nätverkskartor”.
- Arbeta för mer utbildning om mäns våld mot kvinnor till såväl handläggare som anställda på Kruton.
- Arbeta för att de handläggare som hanterar ärenden som rör mäns våld mot kvinnor i största möjliga utsträckning är specialiserade på detta.
- Formulera en tydlig plattform för verksamheten som bygger på en könsmaktsförståelse av mäns våld mot kvinnor för att i större utsträckning åstadkomma en samsyn i Krutons personalgrupp.
- Fortsätt sätta de unga kvinnorna i fokus – och utveckla bättre redskap för att se, förstå och utgå från deras våldserfarenheter.

- Diskutera hur Krutons verksamhet kan bidra till att synliggöra den situation andra kvinnor i de unga kvinnornas familjer lever i.
- Diskutera om verksamheten bör vända sig till unga kvinnor i olika kulturella sammanhang, där den gemensamma nämnaren är att de utsatts för våld av män.
- Utvidga *inte* verksamheten så att också unga män tas emot på Kruton.
- Diskutera om det konkreta arbetet i det skyddade boendet bör utföras endast av kvinnor.
- Utveckla uppföljningen av vad som händer när de unga kvinnorna flyttat från Kruton, och verka för mer långsiktiga lösningar inom eller utanför Krutons ram.

Förutom den externa utvärderingen som Uppsala universitet har gjort, har Krutons personal genom att delta i en av Forsknings- och utvecklingsenhetens (FoU) forskningscirkelår 2004, samlat sina erfarenheter i rapporten ”Jag behövde skyddas från min familj”. Denna rapport handlar både om Krutons skyddade boende och det Stöd- och rådgivningscenter som drivs i nära anknytning till institutionen.

Under cirkelträffarna har målgruppen beskrivits utifrån en inventering baserad på vad personalen sett att flickorna som kommit till dem haft för behov. Personalen har sökt kunskap och inspiration i den teoribildning och debatt som finns kring frågan om hedersrelaterat våld. Detta har kompletterats med flickornas egna upplevelser, genom att varje anställd har genomfört en intervju med varsin utflyttad flicka.

Några slutsatser som personalen kommit fram till under cirkelträffarnas gång är att:

- Det är av vikt att fortsätta samarbetet och kunskapsutbytet mellan de etablerade skyddade boenden, som finns såväl regionalt, nationellt som internationellt
- Fortsätta och fördjupa samarbetet med de olika frivilligorganisationer som finns inom området liksom med skolor och andra verksamheter, som kommer i kontakt med unga flickor som har utsatts eller riskerar att utsättas för våld
- Utveckla stödet till flickorna före, under och efter det skyddade boendet. I detta har Rådgivningscentret en bärande roll.
- Utifrån erfarenhet i den dagliga verksamheten utveckla och komplettera de arbetsmetoder som används
- Nära följa den forskning som bedrivs omkring målgruppen och den problematik dessa ställs inför

### **Förvaltningens synpunkter**

Det skyddade boendet vid Kruton är efter drygt tre år en etablerad verksamhet, väl känd av stadsdelsförvaltningarna, länskommuner, frivilligorganisationer etc

Den externa utvärdering som gjorts av Uppsala universitet liksom den dokumentation som personalen sammanfattat i en rapport ger en bra bild av verksamheten.

Utvärderingen och rapporten ger starkt stöd för att verksamheten behövs och att det finns en stor utvecklingspotential i den. Förvaltningen ställer sig bakom de råd inför framtiden som avslutar den externa utvärderingen, liksom de slutsatser som personalen formulerat i sin rapport.

Utvärderingen och rapporten kommer att lämnas till länsstyrelsen i samband med redovisning av de medel som beviljats Stöd- och rådgivningscentret för 2005.

Bilagor:

1. "Med våldsutsatta kvinnor i fokus - en utvärdering av det skyddade boendet Krutons verksamhet". Åsa Eldén, Anna Jutterdahl Uppsala universitet
2. "Jag behövde skyddas från min familj" Dokumentation om Stockholms stads skyddade boende och Stöd- och rådgivningscenter. Personal vid Kruton i samarbete med FoU-enheten.